

Oplegger bij Trendstudie Platform 31

“Stedelijke trends en opgaven voor 2022 e.v. Herstel en perspectief in tijden van transitie”

Het rapport start met een managementsamenvatting en die biedt een goed overzicht en introductie tot de volledige studie. Deze bestaat verder uit 9 hoofdstukken. Voor verdieping zijn er acht thematische inhoudelijke hoofdstukken. Per thema zijn de belangrijkste trends en ontwikkelingen beschreven en daarbij horende opgaven, kansen, denk- en oplossingsrichtingen geschetst. Met steeds verwijzingen naar relevante publicaties zoals onderzoeken en adviezen. Hieronder zijn de thema's en een korte samenvatting opgenomen. De trendstudie sluit af met een hoofdstuk waarin de handelingsperspectieven in het licht van herstel, toekomstgerichte ontwikkeling en lange termijn perspectief centraal staan.

Bestuur en samenspel

- De taken waar de gemeenten voor staan nemen toe, worden steeds belangrijker en ook ingewikkelder. Zowel sociaal-maatschappelijk als ruimtelijk zijn gemeenten de eerste overheid.
- Om te werken aan de complexe maatschappelijke vraagstukken worden structurele financiering en het werken met een deal-aanpak als belangrijke richtingen gezien voor sector overstijgende samenwerking.
- De samenwerking tussen burgers en overheid, uitvoerbaarheid van beleid en de menselijke maat daarin kennen nog voldoende verbeterpunten.
- De snel stijgende gemeentelijke zorguitgaven zijn een “koekoeksjong” dat andere collectieve uitgaven/ beleidsvrije(re) taken in toenemende mate over de rand van het begrotingsnest zal drukken.

Demografie en sociaal

- Demografische trends en ontwikkelingen vragen om een expliciet bevolkingsbeleid.
- De potentiële beroepsbevolking zal tot en met 2023 nog licht toenemen om daarna te gaan dalen.
- Sprake van en mogelijke toename mismatch op arbeidsmarkt, noodzaak tot ‘leven lang leren’, minder werkzekerheid.
- Vergrijzing en groei van het aantal 80-plussers zal gepaard gaan met een grote toename van het aantal ouderen met een zorg en ondersteuningsvraag. Ondersteuning met goede woningen, winkels, openbaar vervoer, welzijns- en zorgvoorzieningen in wijk, buurt en kern.
- Toenemende kansenongelijkheid is zichtbaar op vele terreinen zoals: onderwijs, arbeidsmarkt, gezondheid, levensverwachting en gezonde levensjaren.
- De transformatiedoelen in het sociale domein zijn nog te weinig bereikt en dienen aangepakt te worden vanuit realisme en de opgedane leerervaringen.

Veiligheid

- Uitdagingen in het veiligheidsdomein steeds complexer:
 - Ondernemende criminaliteit neemt toe.
 - Leefbaarheid en wijkveiligheid in (opkomende) kwetsbare wijken staat onder druk.
 - Explosieve toename van cybercrime, desinformatie en nepnieuws.
- Zowel aanpak onderneming als wijkveiligheid is een gezamenlijke opgave van meerdere instanties met eigen taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden.
- Verbinding tussen zorg-, sociaal en veiligheidsdomein nodig om overlast en criminaliteit tegen te gaan.

Economie

- Regionaal-economische verschillen nemen toe. Verschillen in het regionale ondernemersklimaat spelen daarin een grote rol.
- Arbeidsaanbod (omvang en kwaliteit beroepsbevolking) en arbeidsproductiviteit laten dalende tendens zien.
- Technologische ontwikkelingen zoals robotisering, automatisering en toepassing kunstmatige intelligentie (mismatch op arbeidsmarkt, minder werkzekerheid).

Ruimte

- Er is een woningtekort in aantallen maar ook kwalitatief is er behoefte aan ander woningaanbod. Er zijn complicerende factoren zoals de verhuurderheffing, de stikstofproblematiek, het trage vergunningstelsel e.d. Gemeenten moeten alles uit de kast halen om de plannen te concretiseren en tot uitvoering te brengen.
- De gevolgen van de klimaatverandering zijn per gemeente en regio onzeker maar bijdragen aan duurzaamheidstransities (klimaatadaptatie, energietransitie, landbouwtransitie en de transitie naar een circulaire economie) is noodzakelijk.
- De klassieke ruimtelijke opgaven (stedelijke ontwikkeling, mobiliteit, natuur en landschap, ruimtelijke economie) moeten regionaal verbonden worden met de duurzaamheidstransities.
- Het mobiliteitsbeleid dient er op gericht te zijn om meerdere maatschappelijke doelen te realiseren en bijv. niet het reduceren van filelengtes of het aantal voertuigverliesuren.
- Er is grote druk op de schaarse ruimte. De beschikbare ruimte dient slimmer te worden gebruikt: met menging van functies, met volgtijdelijk en meervoudig gebruik, met intensivering en met diversificatie.